

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės

2012 m. lapkričio 21 d. nutarimu Nr. 1406

(Lietuvos Respublikos Vyriausybės

2024 m.

d. nutarimo Nr.

redakcija)

VALSTYBINĖS ATOMINĖS ENERGETIKOS SAUGOS INSPEKCIJOS NUOSTATAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija yra savarankiška valstybės įstaiga, vykdanči branduolinės energetikos srities veiklos, veiklos su branduolinėmis medžiagomis ir kitos branduolinės energetikos srities veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais saugos (šių veiklų branduolinės saugos, radiacinės saugos, branduolinės energetikos objektų, branduolinės energetikos objektų aikštelės, branduolinių ir branduolinio kuro ciklo medžiagų, radioaktyviųjų šaltinių fizinės saugos (toliau – fizinė sauga), branduolinių medžiagų apskaitos ir kontrolės, taip pat kitų tarptautinių Lietuvos Respublikos įsipareigojimų dėl branduolinio ginklo neplatavimo vykdymo) valstybinį reglamentavimą ir priežiūrą.

2. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos oficialus sutrumpintas pavadinimas yra VATESI.

3. VATESI yra biudžetinė įstaiga (juridinio asmens kodas 188639874), turinti valstybės išde tvarkomas sąskaitas ir antspaudą su Lietuvos valstybės herbu ir savo pavadinimu ir registruotą prekės ženklą. VATESI buveinė – Vilnius, A. Goštauto g. 12, LT- 01108.

4. VATESI savininkė yra valstybė. VATESI savininko teises ir pareigas įgyvendina Lietuvos Respublikos Vyriausybė, kuri vykdo Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatyme nustatytas savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos funkcijas.

5. VATESI yra iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų išlaikoma biudžetinė įstaiga, kuriai finansuoti lėšos skiriamos ir administruojamos Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo nustatyta tvarka ir kuriai finansuoti gali būti naudojamos ir kitos teisėtai gautos lėšos.

6. VATESI vieši pranešimai teisės aktų nustatytais atvejais, tvarka ir terminais skelbiami VATESI interneto svetainėje. Vieši pranešimai gali būti skelbiami ir kitose visuomenės informavimo priemonėse.

7. VATESI nuostatai keičiami Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento ir Ministrų, Vyriausybės įstaigų, įstaigų prie ministerijų ir kitų Vyriausybei pavaldžių ir atskaitingų viešojo administravimo subjektų norminių teisės aktų projektų rengimo taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka.

II SKYRIUS VATESI VEIKLOS TIKSLAI IR FUNKCIJOS

8. VATESI veiklos tikslai, atitinkantys Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nuostatų (toliau – Nuostatai) 1 punkte nurodytą VATESI paskirtį, yra:

8.1. branduolinės saugos valstybinis reglamentavimas ir priežiūra;

8.2. radiacinės saugos, vykdančios branduolinės energetikos srities veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, valstybinis reglamentavimas ir priežiūra;

8.3. fizinės saugos valstybinis reglamentavimas ir priežiūra;

8.4. branduolinių medžiagų apskaitos ir kontrolės, taip pat kitų tarptautinių Lietuvos Respublikos įsipareigojimų dėl branduolinio ginklo neplatavimo vykdymo valstybinis reglamentavimas ir priežiūra.

9. Siekdama Nuostatų 8 punkte nustatytų veiklos tikslų, VATESI atlieka šias funkcijas:

9.1. nurodytas Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo 19 straipsnio 3 dalyje, 22 straipsnio 1 dalies 2, 4–6, 10–12 ir 14 punktuose, 37 straipsnio 2 dalyje;

9.2. nurodytas Branduolinės energijos įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punkte, Lietuvos Respublikos branduolinės saugos įstatymo 11 straipsnio 1 punkte, 37 straipsnio 2 dalyje, 38 straipsnio 5 dalyje ir Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 1 ir 3 punktuose, 12 straipsnio 2 ir 3 dalyse ir 18 straipsnyje;

9.3. nurodytas Branduolinės energijos įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 7 punkte, Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatymo 14 straipsnio 2 dalyje ir 30 straipsnio 5 dalyje, Branduolinės saugos įstatymo 22 straipsnio 5 dalyje, 22¹ straipsnio 1 dalyje, 28 straipsnio 1 ir 3 dalyse ir 39 straipsnio 1 dalyje;

9.4. pagal kompetenciją atlieka ūkio subjektų priežiūrą branduolinės saugos, radiacinės saugos, vykdančios branduolinės energetikos srities veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, fizinės saugos, branduolinių medžiagų apskaitos ir kontrolės, taip pat kitų tarptautinių Lietuvos Respublikos įsipareigojimų dėl branduolinio ginklo neplatavimo vykdymo srityse, įskaitant sritis, kurių saugos reikalavimus ir branduolinės saugos taisykles tvirtina VATESI;

9.5. nurodytas Branduolinės saugos įstatymo 6 straipsnio 1–3, 5 ir 12 dalyse, 11 straipsnio 5 ir 9 punktuose, 36 straipsnio 1 dalyje, 39 straipsnio 2 dalyje, 39¹ straipsnio 5 dalyje ir Radiacinės saugos įstatymo 34 straipsnio 1–2 ir 4 dalyse;

9.6. nurodytas Branduolinės saugos įstatymo 38 straipsnio 3 dalyje, 41 straipsnio 2 dalyje, 42 straipsnio 1 dalyje ir Branduolinės energijos įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 13 punkte;

9.7. prižiūri, kad būtų laikomasi Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir VATESI viršininko tvirtinamų taisyklių nuostatų vežant (įvežant, išvežant, vežant tranzitu ir vežant Lietuvos Respublikos teritorijoje) branduolinio kuro ciklo medžiagas, branduolines medžiagas ir daliąsias medžiagas, kai jų kiekiai atitinka Branduolinės saugos įstatymo 1 priede nustatytus kiekius;

9.8. atlieka ryšių palaikymo Branduolinių medžiagų fizinės saugos konvencijos ir 2005 m. liepos 8 d. Branduolinių medžiagų fizinės saugos konvencijos pakeitimo nuostatų taikymo sričiai priklausančiais klausimais funkcijas ir įgyvendina Branduolinių medžiagų fizinės saugos konvencijos ir 2005 m. liepos 8 d. Branduolinių medžiagų fizinės saugos konvencijos pakeitimo nuostatą, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. vasario 25 d. nutarimu Nr. 148 „Dėl institucijų, atsakingų už Branduolinių medžiagų fizinės saugos konvencijos ir Branduolinių medžiagų fizinės saugos konvencijos pakeitimo nuostatų įgyvendinimą, paskyrimo“;

9.9. atstovauja Vyriausybei palaikant santykius su Visuotinio branduolinių bandymų uždraudimo sutarties organizacija, koordinuoja su šia organizacija susijusią Lietuvos Respublikos valstybės institucijų veiklą vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. liepos 21 d. nutarimu Nr. 909 „Dėl atstovavimo palaikant santykius su Visapusiško branduolinių bandymų uždraudimo sutarties organizacija“;

9.10. teikia Tarptautinės atominės energijos agentūros branduolinių ir kitų radioaktyviųjų medžiagų nelegalaus judėjimo duomenų bazei informaciją apie rastus, nustatytus ar sulaikytus paliktuosius radioaktyvius šaltinius, paliktąsias branduolinio kuro ciklo medžiagas, paliktąsias branduolines ir daliąsias medžiagas, radioaktyviosiomis medžiagomis užterštus objektus;

9.11. teikia ūkio subjektams metodinę pagalbą ir įgyvendina kitas priemones, užtikrinančias tinkamą teisės aktų reikalavimų laikymąsi ir mažinančias galimų pažeidimų riziką;

9.12. vykdo Tarptautinės atominės energijos agentūros Techninio bendradarbiavimo programoje numatytas priemones;

9.13. vykdo Jungtinės panaudoto kuro tvarkymo saugos ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo saugos konvencijos 2, 3, 4 ir 5 skyrių nuostatas ir rengia nacionalines ataskaitas;

9.14. derina dokumentus, nurodytus Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo 17 straipsnio 2 dalies 1 punkte;

9.15. nurodytas Branduolinės saugos įstatymo 6 straipsnio 3 ir 5 dalyse, 11 straipsnio 2, 3 ir 7 punktuose, Radiacinės saugos įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje, 16 straipsnio 1 dalyje, 28 straipsnio 11 dalyje;

9.16. nurodytas Radiacinės saugos įstatymo 33 straipsnio 2 dalyje.

10. Siekdama Nuostatų 8.1 papunktyje nustatyto veiklos tikslo, VATESI, be Nuostatų 9 punkte nurodytų funkcijų, atlieka šias funkcijas:

10.1. nurodytas Branduolinės saugos įstatymo 11 straipsnio 4 ir 6 punktuose, 30 straipsnio 4 dalyje, 32 straipsnio 1 dalyje ir 34 straipsnio 2 dalyje;

10.2. nurodytas Branduolinės energijos įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 9 punkte ir 27 straipsnio 3 dalyje;

10.3. nurodytas Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 2, 4 ir 5 punktuose, 10 straipsnio 5 dalyje;

10.4. nurodytas Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 53 straipsnio 3 ir 4 dalyje;

10.5. nurodytas Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 2 punkto f papunktyje.

11. Siekdama Nuostatų 8.2 papunktyje nustatyto veiklos tikslo, VATESI, be Nuostatų 9 punkte nurodytų funkcijų, atlieka šias funkcijas:

11.1. nurodytas Radiacinės saugos įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje, 8 straipsnio 1–4 dalyse, 9 straipsnio 3 dalyje, 13 straipsnio 2 ir 4 dalyse, 26 straipsnio 7 dalyje, 27 straipsnio 5, 9 ir 13 dalyse, 28 straipsnio 1, 5, 18 ir 19 dalyse, 29 straipsnio 5, 9 ir 13 dalyse;

11.2. nurodytas Branduolinės energijos įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 8 punkte.

12. Siekdama Nuostatų 8.3 papunktyje nustatyto veiklos tikslo, VATESI, be Nuostatų 9 punkte nurodytų funkcijų, atlieka funkcijas nurodytas Branduolinės energijos įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 15 punkte, 34 straipsnyje, 35 straipsnio 4 dalyje.

13. Siekdama Nuostatų 8.4 papunktyje nustatyto veiklos tikslo, VATESI, be Nuostatų 9 punkte nurodytų funkcijų, atlieka šias funkcijas:

13.1. nurodytas Branduolinės saugos įstatymo 11 straipsnio 8 punkte;

13.2. kartu su kitomis atsakingomis institucijomis vykdo strateginių prekių eksporto, importo, tranzito ir tarpininkavimo kontrolę, atlieka branduolinių dvejopo naudojimo prekių kontrolę Lietuvos Respublikoje vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. 932 „Dėl Strateginių prekių kontrolės įstatymo įgyvendinimo“;

13.3. vykdo Lietuvos Respublikos įsipareigojimų pagal Airijos, Belgijos Karalystės, Danijos Karalystės, Italijos Respublikos, Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės, Nyderlandų Karalystės, Vokietijos Federacinės Respublikos, Europos atominės energijos bendrijos ir Tarptautinės atominės energijos agentūros susitarimą, įgyvendinantį Sutarties dėl branduolinio ginklo neplatavimo III straipsnio 1 ir 4 dalis, ir Airijos, Austrijos Respublikos, Belgijos Karalystės, Danijos Karalystės, Graikijos Respublikos, Ispanijos Karalystės, Italijos Respublikos, Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės, Nyderlandų Karalystės, Portugalijos Respublikos, Suomijos Respublikos, Švedijos Karalystės, Vokietijos Federacinės Respublikos, Europos atominės energijos bendrijos ir Tarptautinės atominės energijos agentūros susitarimo, įgyvendinančio Sutarties dėl branduolinio ginklo neplatavimo III straipsnio 1 ir 4 dalis, Papildomą protokolą įgyvendinimą vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugsėjo 26 d. nutarimu Nr. 1047 „Dėl institucijos, atsakingos už Airijos, Belgijos Karalystės, Danijos Karalystės, Italijos Respublikos, Liuksemburgo

Didžiosios Hercogystės, Nyderlandų Karalystės, Vokietijos Federacinės Respublikos, Europos atominės energijos bendrijos ir Tarptautinės atominės energijos agentūros susitarimo, įgyvendinančio Sutarties dėl branduolinio ginklo neplatavimo iii straipsnio 1 ir 4 dalis, ir Airijos, Austrijos Respublikos, Belgijos Karalystės, Danijos Karalystės, Graikijos Respublikos, Ispanijos Karalystės, Italijos Respublikos, Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės, Nyderlandų Karalystės, Portugalijos Respublikos, Suomijos Respublikos, Švedijos Karalystės, Vokietijos Federacinės Respublikos, Europos atominės energijos bendrijos ir Tarptautinės atominės energijos agentūros susitarimo, įgyvendinančio Sutarties dėl branduolinio ginklo neplatavimo iii straipsnio 1 ir 4 dalis, papildomo protokolo įgyvendinimą, paskyrimo“.

III SKYRIUS VATESI TEISĖS

14. VATESI, atlikdama jai pavestas funkcijas ir siekdama savo veiklos tikslų, turi teises:
 - 14.1. nurodytas Branduolinės saugos įstatymo 12 straipsnyje;
 - 14.2. nurodytas Branduolinės energijos įstatymo 21 straipsnio 4 dalyje ir 30 straipsnio 5 dalyje;
 - 14.3. naudotis prieiga prie Valstybės jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių ir darbuotojų apšvitęs registre esančių duomenų, kurių reikia VATESI funkcijoms tinkamai atlikti;
 - 14.4. nurodytas Radiacinės saugos įstatymo 7 straipsnio 4 dalyje, 13 straipsnio 4 dalyje;
 - 14.5. gauti iš tikrinamo ūkio subjekto technines priemones, būtinas priežiūros tikslais tikrinamoms konstrukcijoms, sistemoms ir komponentams įvertinti;
 - 14.6. vykdydama ūkio subjektų patikrinimus ar nuolatinę priežiūrą, gauti iš ūkio subjekto specialią aprangą ir kitas asmeninės apsaugos priemones, jeigu priežiūros tikslais patikrinimai atliekami teritorijose ar patalpose, galinčiose kelti pavojų žmonių sveikatai ir saugumui;
 - 14.7. gauti paramą Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymo nustatyta tvarka.
15. VATESI turi ir kitų teisių, kurias jai suteikia Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai.

IV SKYRIUS VATESI VEIKLOS ORGANIZAVIMAS

16. VATESI veikla organizuojama vadovaujantis strateginiu veiklos planu ir metiniu veiklos planu, kurių rengimą ir tvirtinimą nustato Branduolinės energijos įstatymas, Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymas ir Strateginio valdymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. balandžio 28 d. nutarimu Nr. 292 „Dėl Strateginio valdymo metodikos patvirtinimo“.
17. VATESI vadovauja viršininkas. VATESI viršininko skyrimo ir atleidimo tvarka ir pagrindai, atskaitomybė, pavaldumas ir kompetencija nustatyti Branduolinės energijos įstatyme.
18. VATESI viršininko pavaduotojus skiria Ministras Pirmininkas VATESI viršininko teikimu Branduolinės energijos įstatyme nustatyta tvarka.
19. Jeigu VATESI viršininko laikinai nėra, atsižvelgiant į pavaduotojų skaičių, viršininko funkcijas laikinai atlieka VATESI viršininko pirmasis pavaduotojas, jeigu jo laikinai nėra – kiti viršininko pavaduotojai pagal VATESI viršininko nustatytą eiliškumą.
20. VATESI viršininkas atlieka funkcijas, nurodytas:
 - 20.1. Branduolinės saugos įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje, 12 straipsnio 2–5 ir 7 dalyse, 20 straipsnio 3 dalyje, 21 straipsnio 3 ir 8 dalyse, 23 straipsnio 1 dalyje, 24 straipsnio 1 ir 3 dalyse, 24¹ straipsnio 1 dalyje, 25 straipsnio 6, 7 ir 9 dalyse, 26 straipsnio 4, 11 ir 15 dalyse, 27 straipsnio 1, 4, 7, 9 ir 10 dalyse, 28 straipsnio 2 ir 4 dalyse, 29 straipsnio 1, 4 ir 5¹ dalyse, 32 straipsnio 2, 5, 6,

7³–7⁸, 12, 13 ir 14¹ dalyse, 33 straipsnyje, 34 straipsnio 1–3 dalyse, 47 straipsnio 1–2 dalyse, 48 straipsnio 1, 5, 7 ir 16 dalyse, 49 straipsnio 3 dalyje;

20.2. Branduolinės energijos įstatymo 15 straipsnio 5 punkte, 21 straipsnio 1, 4–5 dalyse, 23 straipsnio 1–3, 5–8, 10, 13 ir 14 dalyse, 25 straipsnio 4 dalyje, 30 straipsnio 4 dalyje, 31 straipsnio 3 dalyje, 37 straipsnio 1 dalyje, 50¹ straipsnio 2 dalyje;

20.3. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo 11 straipsnio 4 dalyje, 18 straipsnyje, 20 straipsnio 3 dalyje, 21 straipsnio 2 dalyje, 24 straipsnio 2 dalyje, 25 straipsnio 7 dalyje.

21. VATESI vidaus auditą atlieka VATESI struktūrinis padalinys, atsakingas už vidaus auditą.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

22. VATESI gali būti pertvarkoma, reorganizuojama ir likviduojama Lietuvos Respublikos civilinio kodekso ir Biudžetinių įstaigų įstatymo nustatyta tvarka.
